

Медіація як інструмент ефективного вирішення корпоративних спорів для українського бізнесу

№15, 10 квітня 2025

Людмила Усатюк,
партнерка, керівниця практики корпоративного права та M&A
адвокатського об'єднання Investment Lawyer Group

В умовах сьогодення ми регулярно стикаємося з різноманітними конфліктами у сфері бізнесу. Часто саме швидкість, ефективність і конфіденційність вирішення цих спорів визначають успішність бізнесу в цілому. У сучасних реаліях українського ринку особливо актуальним є запозичення іноземного досвіду з використання медіації – процедури, яка вже довела свою ефективність у багатьох країнах світу.

Що таке медіація та як вона працює

Медіація – це медіатор, який допомагає сторонам конфлікту знайти взаємовигідний альтернативний спосіб вирішення спорів за допомогою третьої нейтральної сторони рішення.

Від традиційного судового процесу медіацію відрізняють кілька ключових аспектів:

- Добровільність участі: сторони самостійно вирішують, чи брати участь у медіації, і можуть припинити процедуру в будь-який момент.
- Конфіденційність: вся інформація, що озвучують у процесі медіації, залишається приватною та не підлягає публічному розголошенню.
- Нейтральність медіатора: медіатор не стає на бік жодної зі сторін, не нав'язує власного рішення, а лише сприяє конструктивному діалогу.
- Гнучкість і самовизначення: сторони мають змогу самостійно визначати умови врегулювання спору.

Переваги медіації для українського бізнесу

Український бізнес, який прагне швидко адаптуватися до змін і підтримувати стабільні партнерські відносини, отримує вагомі переваги від застосування медіації:

1. Скорочення часу й витрат на корпоративні спори, що розглядають у суді. Часом такі спори можуть тривати роками, тоді як медіація дає змогу вирішити конфлікт за кілька тижнів або навіть днів і значно скорочує фінансові витрати й час, необхідний на розгляд спору.
2. Збереження комерційної конфіденційності. Конфіденційність процедури медіації забезпечує захист комерційної таємниці та репутації компанії.

Це особливо важливо в умовах жорсткої конкуренції, коли розголошення деталей спору може завдати значної шкоди бізнесу.

3. Підтримка ділових відносин. Медіація сприяє збереженню та навіть зміцненню відносин між сторонами конфлікту. На відміну від судових процесів, після медіації сторони частіше залишаються партнерами, оскільки процес спрямований на знаходження компромісу, а не на перемогу однієї зі сторін.
4. Контроль над процесом та результатом. У медіації сторони мають можливість самостійно контролювати процес переговорів і формувати умови угоди. Це дає змогу створювати дійсно ефективні й довготривалі рішення, які максимально відповідають інтересам усіх учасників.

Перспективи медіації в Україні

Попри очевидні переваги, медіація в Україні перебуває на етапі становлення. Після прийняття [Закону України "Про медіацію"](#) у 2021 році процедура поступово, але досить повільно інтегрується у бізнес-практику. Однак для повного впровадження медіації в корпоративні процеси необхідно, по-перше, забезпечити якісну підготовку медіаторів та розробити стандарти їх акредитації на законодавчому рівні. По-друге, підвищити рівень поінформованості бізнесу щодо можливостей і переваг медіації. Та, по-третє, інтегрувати медіацію в судову систему через відповідні законодавчі зміни та процесуальні механізми, і визначити процедуру медіації як обов'язковий етап для сторін під час вирішення окремої категорії спорів (доцільно було б включити корпоративні спори до цієї категорії).

Успішний міжнародний досвід у реалізації процедури медіації та її ефективність надихає дивитись в бік її впровадження більш активно.

Зокрема, у країнах Європейського Союзу цей метод давно став стандартом у корпоративних відносинах. У Німеччині та Великобританії суди активно рекомендують медіацію та навіть застосовують санкції до сторін, які без поважних причин відмовляються від участі в процедурі.

Тому, логічно, можна дійти висновку, що медіація є дієвим механізмом для розвитку бізнесу і зниження рівня корупції.

Українському бізнесу варто активніше використовувати медіацію, зважаючи на її економічну ефективність, конфіденційність і здатність зберігати й зміцнювати ділові зв'язки.

Як партнер практики корпоративного права також вважаю, що медіація є не просто альтернативою судовим спорам, а необхідним інструментом сучасного бізнесу, який прагне стійкого розвитку та конкурентоспроможності.

© ТОВ "ІАЦ "ЛІГА", ТОВ "ЛІГА ЗАКОН", 2025

У разі цитування або іншого використання матеріалів, розміщених у цьому продукті ЛІГА:ЗАКОН, посилання на ЛІГА:ЗАКОН обов'язкове. Повне або часткове відтворення чи тиражування будь-яким способом цих матеріалів без письмового дозволу ТОВ "ЛІГА ЗАКОН" заборонено.

© ТОВ "Інформаційно-аналітичний центр "ЛІГА", 2025

© ТОВ "ЛІГА ЗАКОН", 2025